

कार्याः । एवञ्च महाव्रतं सर्वाङ्गेषु भवति । सर्वस्वोत्तमः
 संप्राप्ते ज्योतिर्गौरायुरभिजित् विश्वजित् सर्वजित्
 महाव्रतं सर्वस्वोत्तमोऽतिरात्रः । जनकसप्तरात्रः षष्ठः
 सप्ताहः । तद्विधानादि । उत्तमे सप्तमे सप्ताहे
 षडङ्गयन्त्ररामयुक्तदृष्ट्याः ते च दृष्ट्यन्तोमाख्याः इत्येवं
 सप्त सप्ताहा अष्टमीना उक्ताः । तत्र विधानादि । अष्टम्ये
 अष्टमीने पार्थिकात् षडङ्गादवसितात् महाव्रतम् भवति ।
 नवरात्रे त्रिकटुका ज्योतिः गौः आयुः इत्येतन्ना
 मक्ताः । नवरात्रे षडङ्गादूर्ध्वं ज्योतिः गौः आयुरित्येते
 रक्ताहा भवन्ति । तस्यैव प्रकारान्तरम् । तद्विधानादि ।
 दशरात्राचत्वारः । त्रिकटुप् प्रथमः प्रतिष्ठाकामस्य ।
 तद्विधानादि । कौस्तुभिन्दो नाम द्वितीयः अभिषेक-
 माणस्य । पूर्वदशरात्रनामा तृतीयो दशरात्रः । तद्वि-
 धानादि । पशुकामस्य जन्मोत्तमाना चतुर्थो दश-
 रात्रः । पौष्टुरीक्षनामा एकादशरात्रः तद्विधानादि ।
 २४ अ० ७ कण्डिकाः । तत्र १०० । द्वादशरात्रादीनि
 एकैकाहर्हद्या चत्वारिंशद्वात्रान्तानि सप्ताणि उक्तानि ।
 तत्र च येन क्रमेण यान्यहानि उपदिष्टानि तानि तथैवा-
 वगम्यानि । तत्र आवापिकानामन्यः क्रमः औपदेशिकानाम्
 उपदेशक्रम एव यावत् । तत्रोपदिष्टाहर्ह्यतिरिक्तानामह्ना
 मावापकमौक्तिः । यथा अपूर्व्यमाणे सत्वे दशरात्रावापो-
 भवति स च भवतु पर एव भवति न पूर्वः । षट्
 पार्थिकानि अहानि, चत्वारि जन्मोमानि अहानीति
 दशरात्रः । दृष्ट्याः षडङ्गः त्रयस्त्रयोदशो अविश्वक्योदयस्य
 इत्ययं वा दशरात्रो भवति । अथञ्च सर्वेषामह्नामन्ते
 परोभवति । प्रकृतिविहितेषु महाव्रतं दशरात्रादुत्तरमे-
 काहार्थं भवति । एकाहं विना सप्तसंख्यापूरणे दशरात्रात्
 परं महाव्रतं भवतीत्यर्थः । महाव्रतादन्यत् आवापानन्तरं
 दशरात्रात् पूर्वं भवति । यत्र षड्भिरहोभिर्विना न
 पूर्यते सप्तसंख्या तत्राभिप्लवः षडङ्गाद्ये पूरणोभवति ।
 अभिप्लवस्यादिनः पञ्चाहानि । पञ्चाहार्थं (पञ्चाहं विना
 संख्यापूरणे) । त्रयाहार्थं (त्रयाहं विना सप्तसंख्या-
 पूरणे) ज्योतिर्गौरायुः । ज्योतिरादीनां त्रिकटुका इति
 संज्ञा । चतुरहार्थं (चतुरहं विना सप्तसंख्यापूरणे) ।
 ज्योतिरादितृकम् महाव्रतञ्च । एतच्चतुष्कं पूरणं भवति ।
 द्वाहार्थं (द्वाहं विना सप्तसंख्यापूरणे) गौरायुश्च
 पूरणं भवति । सप्तसंख्यान्तयोरतिरात्रः कार्यः प्राय-
 षोद्योदयनीययोरन्तरादि आवापस्यानम् । यथा-

वापः क्रियते तस्य तयोरतिरात्रयोर्मध्ये करणं विहि-
 तम् । आवापानां समवायेन यत्र सत् पूर्यते तत्र यद्-
 यदस्य तत्तत्पूर्वं भवति । यथा एकोऽभिप्लवः षडङ्गः
 अपरस्तस्यैव पञ्चाहः चतुरहस्त्यहोहाहो वा तत्र पञ्चा-
 हादेः पूर्वमावापः । इति सत्वावापोपयोगिनी परिभाषा ।
 द्वे त्रयोदशरात्रसत्वे । तत्र दृष्ट्यादवसितात् सर्वस्वोत्तम-
 संज्ञोऽतिरात्रो भवति । अयं भावः-सर्वेषु सत्वेषु द्वादशाह-
 धर्माविहिता अतस्तत्रयोदशरात्रे सत्वे सकलोऽपि द्वाद-
 शाहो भवति, एकमहुरवशिष्यते । तत्र दृष्ट्यात् परः सर्व-
 स्वोत्तमोऽतिरात्रः कार्यः । तथाच १ प्रथमदिने प्राय-
 णीयातिरात्रः, ततो द्वितीयादिषु षट्सु दिनेषु सप्त-
 माहानेषु दृष्ट्याः षडङ्गः, अष्टमे सर्वस्वोत्तमोऽतिरात्रः, नव-
 मादिषु चतुर्षु जन्मोमाचत्वारः, त्रयोदशे उदयनीयाति-
 रात्र इत्येवं क्रमः, एवमन्यत्रापि । त्रियोदशरात्रे तु
 दशरात्रादुत्तरं महाव्रतमिति भेदः । सम्भार्यहतीवत्यो-
 दशरात्रस्य गवामयनवत् सम्भरणप्रकारः । चतुर्दशरात्राणि
 त्रीणि सप्ताणि । तेषां विधानादि । तत्रान्तिमे विवाहोदक-
 तत्संसंयितानामभिषेकारः । षड्दशरात्राणि चत्वारि ।
 तद्विधानादि सप्तदशरात्रे अष्टादशरात्रे एकोनविंशरात्रे
 विंशतिरात्रे च एवमेवावपनपूर्तिः । २०० षोडशरात्रा-
 दिषु चतुर्षु आवापप्रकारः । तत्र षोडशरात्रे प्रायणीयात्
 त्रिकटुकाः दशरात्रोत्तरं व्रतञ्च । सप्तदशरात्रे प्रायणीयात्
 पञ्चाहः । अष्टादशरात्रे प्रायणीयात् षडङ्गः, एकोन-
 विंशरात्रे प्रायणीयात् षडङ्गोदशरात्रोत्तरं व्रतञ्च ।
 इत्येवमावापोक्त्या विधानप्रकारः । एकविंशतिरात्रो अयो-
 दशिको द्वौ अतिरात्रौ । तत्रावापप्रकारः । तद्विधानानि ।
 अष्टादशकामस्य द्वाविंशतिरात्रो विहितः । तद्विधानादि ।
 प्रतिष्ठाकामस्य त्रयोविंशतिरात्रो विहितः । प्रजाकामस्य
 पशुकामस्य च चतुर्विंशतिरात्रो विहितः । तच्च द्विविधं
 तत्र प्रथमस्य विधानादि । द्वितीयस्य संसदंज्ञा । तत्र
 विधानादि । अष्टादशकामस्य पञ्चविंशतिरात्रं, प्रतिष्ठा-
 कामस्य षड्विंशतिरात्रम्, षड्विक्रामस्य सप्तविंशति-
 रात्रम्, प्रजाकामस्य पशुकामस्य वा अष्टाविंशतिरात्रम्,
 द्वात्रिंशद्वात्रञ्च विहितम् । तेषां क्रमयो विधानानि ।
 एकोनविंशद्वात्रस्य त्रिंशद्वात्रस्य एकत्रिंशद्वात्रस्य द्वात्रिंश-
 द्वात्रस्य च विधानादि । त्रयस्त्रिंशद्वात्रस्य त्रयो भेदास्तेषां
 विधानादि । चतुस्त्रिंशद्वात्रमारभ्य आ चत्वारिंशद्वात्रात्
 सप्तानि सप्ताणि आवापक्रमेण पूर्याणि । तत्र च विशेषः